PROGRAMOK

Az emberi élet végső határa. A Magyarok Háza rendezésében *Rászlai Tibor* eszmetörténész előadást tart a dzsihád történelmi folytonosságáról és az emberi élet végső határáról. Helyszín: Magyarok Háza (Budapest V., Semmelweis utca 1–3.).

Időpont: november 13., hétfő 17 óra.

'56, te suhanc. A Magyar Szabadság Éve programsorozat keretében megjelent az '56, te suhanc című tanulmánykötet. A könyv bemutatóján megtekinthető a Fiúk a házból, a Jegyzőkönyv és a Töredékek című rövidfilm, az est vendégei: *Csatári Bence, Deák-Sárosi László, Kiss István, Meskó Zsolt* és *Szilágyi V. Zoltán.* Helyszín: Magyar Művészeti Akadémia (Budapest V., Vigadó tér 2.).

Időpont: november 14., kedd 16 óra.

Héttorony Fesztivál. Határokon átívelő rendezvénysorozattal emlékeznek *Makovecz Imre* építészre a Héttorony Fesztiválon. Makón *Nagy Mari* és *Vidák István* textilművészek, valamint *ifj. Vidák István* és *Vidák Anna* nemezkészítők kiállítását megnyitja *Csernyus Lőrinc* építész, közreműködik *Fábri Géza* és *Ivánovics Tünde.* Az eseményt Huun-Huur-Tu-koncert követi. Helyszín: Hagymaház Kulturális és Művelődési Központ (Makó, Posta utca 2.).

Időpont: november 14., kedd 18. óra.

Gyere ki, te gyöngyvirág. Régi magyar népi és úri muzsika hallható Gyere ki, te gyöngyvirág címmel a Kárpát-medencei magyar várak, várkastélyok, kisvárosok, kollégiumok, udvarházak és falvak változatos zenei életéből. Előadók: *Szalóki Ági* és *Bodrogi Éva* (ének), *Kónya István* (lantok), *Szászvárosi Sándor* (viola da gambák), *Balogh Kálmán* (cimbalom), *Ökrös Csaba* és *Kalász Máté* (hegedű), *Mester László Pintyő* (brácsa) és *Mihálydeák Barna* (bőgő). Helyszín: Zeneakadémia, Solti György Kamaraterem (Budapest VI., Liszt Ferenc tér 8.).

Időpont: november 15., szerda 19 óra.

Várostörténeti konferencia. Budapest Főváros Levéltára és az Urbs Magyar Várostörténeti Évkönyv szerkesztősége háromnapos tanácskozás keretében a közterek és parkok szerepét vizsgálja a városok életében. A VI. Magyar Várostörténeti Konferencián *Szívós Erika* a versengő koncepciókról beszél, *Tamáska Máté* a dunai szigetek és zöld területek változó szerepéről, *Kiss Dávid* pedig 1957. május 1-jéről tart előadást, *Kapusi Krisztián* Láncos hinta, mókuskerék, rakétamászóka – az államszocializmus eltűnő játszóterei címmel szólal fel. Helyszín: Budapest Főváros Levéltára, Gárdonyi Albert Terem (Budapest XIII., Teve utca 3–5.).

Időpont: november 14–16., kedd–csütörtök 9 óra.

(Programajánlatok a programok@magyaridok.hu e-mail címre küldhetők.)

ZENE – *Technikai bravúrral, pazar látvánnyal koncertezett a Queen az arénában*

Vetett árnyék

Hegedűs István

Épp negyven esztendeje, hogy a Queen útjára bocsátotta az azóta több mint tízmillió példányban elkelt News of the World című albumát, amelynek újrakiadásához világ körüli turnét kapcsoltak. Az aprólékos gondossággal, monumentális látvánnyal megfűszerezett, Budapest Sportarénában tartott előadás XXI. (netán XXII.?) századi, lélegzetelállító fény- és lézerjátékával, harsány színorgiájával, dupla kivetítőjével, mozgó színpad-, illetve tetőrendszerével már-már maga mögé utasítja az olyan hagyományos látványelemeket, mint a jó öreg tükörgömb, a mindent betakaró füst, a pirotechnika vagy a záróaktusként alkalmazott papírfecni-hóesés.

A többszörös platinalemez két sikerszáma közül a We Will Rock You keretbe foglalja a több mint négy évtizedet átfogó best of műsort, amelyben a patinás rockbanda szinte minden tagja kiélheti egyéni ambícióit. A Queen két öregje közül *Brian May* a maga „fabrikálta" hangszerével nagyszerű teljesítményre képes, emellett kiválóan kommunikál közönségével. Ha kell, a magasban gitárszólózik, ha kell, a kifutón. Mellette ott van az ugyancsak élemedett korú *Roger Taylor,* akin úgy látszik, nem fog az idő: ütősszólója mellett frissen, fiatalosan dobolja-énekeli-vokálozza végig a két és fél órás előadást. Egy dal erejéig még *Mercury* is megjelenik a kivetítővásznon, hogy May élő, akusztikus gitárkíséretével virtuális duettben idézze fel közös múltjukat. A lemezborítót szimbolizáló, színpadon felbukkanó robotfejen ülve énekelt Killer Queentől és a pergő ritmusú Stone Cold Crazytől kezdve terítékre kerül az élénk rózsaszínben úszó Bicycle Race ritkaságán át a technikai bravúrokkal, pazar látvánnyal, kifogástalan megszólalással párosított I Want To Break Free vagy épp a Radio Gaga tétele is.

A Queen szeret Magyarországra látogatni. 1986-ban Bécsből szárnyashajóval „úszott" le a Dunán. Majd a várost megcsodálva a fergeteges népstadionbeli koncerten (amelyről film is készült) Freddie Mercury angol akcentusával előadott Tavaszi szél vizet áraszt népdallal tisztelgett a százezres publikum előtt. Brian May most akusztikus gitárkíséretével, 12 ezer lelkes emberrel énekelteti el a dalt. Mindkét gesztus több mint megható. Az újkori felállás frontemberére sem lehet panasz, elődje méltatása mellett igyekszik tartani a kapcsolatot a rajongókkal, akik minden geget, megmozdulást örömujjongással, dörgő tapsviharral jutalmaznak. *Adam Lambert* nincs könnyű helyzetben, hiszen át kell hogy ugorja azt a lécet, amelynek magasságát még a legendás banda 1991 óta halott alapító-frontembere állította be. Mi sem utal jobban Freddie Mercury pótolhatatlanságára, mint hogy társai az énekes halálát követő évben emlékkoncertet rendeztek a Wembley-ben, ahol ötszázmillió televíziónéző szembesülhet azzal a nyilvánvaló ténnyel, hogy még a szakma prominensei számára is több számmal nagyobbnak bizonyul az egykori frontember kabátja. A Free és a Bad Company kipróbált harcosa, *Paul Rodgers* tette jól, hogy a 2004-től kezdve együtt töltött öt esztendő alatt meg sem kísérelt belebújni az örökölt ruhadarabba, mindvégig Paul Rodgers maradt. Semmi kétség, a patinás angol csapat új énekesének színpadi megjelenése, kvalitása kifogástalan. Akinek saját arca, egyénisége mellett most éppen Freddie Mercuryt kell alakítania. Mert ha valaki, hát az American Idol tehetségkutató verseny ünnepelt sztárja, a fiatal Adam Lambert, aki 2009-ben került össze a Queennel, biztosan képes erre. Ami a külsőségeket illeti, a bőrtől a rózsaszín öltönyig terjedő extrém fellépőkosztümökkel, ékszerezéssel, a hat-hétszeri átöltözéssel, elődjét idéző méltóságteljes színpadi mozgással már teljesítette is a Queenre mindig is jellemző, egyik legfontosabb kritériumot. Az énekhangot tekintve azonban megoszlanak a vélemények: egyesek az egekig magasztalják, mások szerint nem több, mint egyszerű, egyben nagyszerű utánzat. Adam Lambert ugyanilyen tehetséggel bújna más bőrébe, amennyiben azt kapná feladatául; egyetlen problémája, hogy nehezen szabadulhat Freddie Mercury messzire vetülő árnyékától. Mercury ugyanis hangterjedelemben, hangszínben, mozgáskultúrában a világon egyedülálló. Megteremtett valamit, ami a sajátja, ami a védjegye, csakis rá jellemző. Az összes többi csupán követheti. Ám kijelenthető: a fiatal utód a tőle telhető maximalizmussal oldja meg a feladatot. Még az embert és hangszálakat próbáló Bohém rapszódiát is, hogy aztán a zenekar többszólamú vokálja, valamint a csordultig telt házas Papp László Budapest Sportaréna alkalmi kórusa egyszerre és elégedetten zúghassa: We are the Champions! És a Queen Adam Lamberttel is győzött.

(Queen + Adam Lambert koncert, Papp László Budapest Sportaréna, 2017. november 4.)

Adam Lambertre és Brian Mayre nem lehetett panasz Fotó: Teknős Miklós

ÉPÍTÉSZET – *Tiltakozás a Buda Gardens lakópark felépítése ellen*

Mennyit ér a környezet arculata?

Máté Enikő

Több mint hét szűk esztendő után újra szárnyal a magyar építőipar. Egymást érik a beruházások, dőlnek a megrendelések, hetekig, hónapokig kell várni egy-egy építőmunkás kivitelezőre – akik pedig ugyaneddig keresnek építőmunkás melósokat. A hazai építőipari robbanás jó hír: ingatlanfejlesztők és családok egyként hisznek a jövőben. Itt hát a legfőbb ideje, hogy ne csak a mennyiséggel, hanem a minőséggel is foglalkozzunk! A jelenlegi építőipari boom előre borítékolhatóan szállít olyan történeteket, ahol pont a mérték és a lépték hiányzik, mert mindent felül szándékozik írni a profitmaximalizálás szempontja.

Az elmúlt hetek legnagyobb vitát kiváltó ilyen története volt a budapesti XI. kerületben, a Gellért-hegy alatti Szentimrevárosban felépítendő Buda Gardens lakópark ügye. A korábban környékbeliek tiltakozásba kezdtek a beépítés ellen, majd elég gyorsan neves építészek és más személyiségek *(Entz Géza* művészettörténész, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal egykori elnöke, *Makovecz Imréné Szabó Marianne* iparművész, *Nagy Gergely* építész) fordultak az azóta több mint ezer ember által aláírt petícióval és javaslattal a döntéshozókhoz.

Hogy megértsük a tiltakozás okát, érdemes közelebbről megnézni a környéket: Szentimreváros csendes zöldövezet a forgalmas Bocskai út mentén, kisgyermekes családok és idős emberek nyugodt paradicsoma a nagyvárosi rengetegben. Gyerekbarát környék, ahol egymást érik az állami és magánóvodák, iskolák, neves gimnáziumok, reggel és délután fél Buda hozza és viszi a gyermekeit ezekben a kis utcákban. A környék tágas játszóterei zsúfolásig tele vannak gyerekekkel és jó arcú fiatal szülőkkel – könnyen azt hiheti errefelé az ember, hogy itt van a hőn áhított magyar demográfiai robbanás.

Több mint hét szűk esztendő után újra szárnyal a magyar építőipar. Egymást érik a beruházások, dőlnek a megrendelések, hetekig, hónapokig kell várni egy-egy építőmunkás kivitelezőre – akik pedig ugyaneddig keresnek építőmunkás melósokat. A hazai építőipari robbanás jó hír: ingatlanfejlesztők és családok egyként hisznek a jövőben. Itt hát a legfőbb ideje, hogy ne csak a mennyiséggel, hanem a minőséggel is foglalkozzunk! A jelenlegi építőipari boom előre borítékolhatóan szállít olyan történeteket, ahol pont a mérték és a lépték hiányzik, mert mindent felül szándékozik írni a profitmaximalizálás szempontja.

Az elmúlt hetek legnagyobb vitát kiváltó ilyen története volt a budapesti XI. kerületben, a Gellért-hegy alatti Szentimrevárosban felépítendő Buda Gardens lakópark ügye. A korábban környékbeliek tiltakozásba kezdtek a beépítés ellen, majd elég gyorsan neves építészek és más személyiségek *(Entz Géza* művészettörténész, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal egykori elnöke, *Makovecz Imréné Szabó Marianne* iparművész, *Nagy Gergely* építész) fordultak az azóta több mint ezer ember által aláírt petícióval és javaslattal a döntéshozókhoz.

Hogy megértsük a tiltakozás okát, érdemes közelebbről megnézni a környéket: Szentimreváros csendes zöldövezet a forgalmas Bocskai út mentén, kisgyermekes családok és idős emberek nyugodt paradicsoma a nagyvárosi rengetegben. Gyerekbarát környék, ahol egymást érik az állami és magánóvodák, iskolák, neves gimnáziumok, reggel és délután fél Buda hozza és viszi a gyermekeit ezekben a kis utcákban. A környék tágas játszóterei zsúfolásig tele vannak gyerekekkel és jó arcú fiatal szülőkkel – könnyen azt hiheti errefelé az ember, hogy itt van a hőn áhított magyar demográfiai robbanás.

ő igényeiket nem veszik figyelembe. A Buda Gardens esetében például alapvető kérdés, hogy a 350 lakásnyi embertömeg (köztük nyilván fiatalok, gyerekes családok) hogyan és mennyire terheli meg a környék infrastruktúráját és szolgáltatásait a sok száz autótól kezdve az oktatási, egészségügyi és kereskedelmi intézmények befogadóképességéig.

És ami nem kevésbé fontos: egy-egy építkezés során a meglévő szabályozásokon túl igenis fontos figyelembe venni a környezet építészeti összképét, hagyományait. A Feneketlen-tó környéke lazább beépítésű, zöldellő, háború előtti villákból és háború utáni, kisebb léptékű kockatársasházakból álló városnegyed. Nem belváros, és nem is szocialista lakótelep. Ehhez hasonló léptékű beépítés a kívánatos a jövőben is, ami megőrzi a környezet mai hangulatát, arculatát. Mindennek azonban ellentmond a szóban forgó beépítési terv és befektetői érdek.

A legtöbb tiltakozó szakember és helyi civil

és a lépték az, ami számít. És ezek hibádznak az eredeti projektben. A tiltakozó szakemberek negyvenszázalékos beépítést, maximum 16 méteres homlokzatmagasságot, mintegy 14 ezer négyzetméternyi építési lehetőséget javasolnak, ami szerintük még mindig 110 lakás megépítését teszi lehetővé. Ez valóban az a szám, amely arányosan passzol a környék beépítettségéhez. A XI. kerületi önkormányzat nemrég – a tiltakozások hatására – változtatási tilalmat rendelt el az érintett telekre az újbudai polgárok érdekeit figyelembe vevő szabályozás elfogadásáig. Ez helyes lépés volt: talán még van idő mértéket szabni az ingatlanfejlesztő-lobbi korlátozására.

Teljesen más feltételeket és igényeket jelent az, ha városszéli szántóföldekre vagy korábbi ipari, barna zónába építenek lakóparkot, mint ha egy amúgy is túlterhelt, évszázados lakónegyedbe kerül egy sok száz lakásos projekt. Az eddigi környezet és a beruházás nyomán megváltozó miliő figyelembevétele, a minden szempon-